

KÖZLEGÉS ÉS VIDÉKE

KERESZTÉNY, NEMZETI, POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak: helyben negyedévre
Vidékre és Németországba
Külföldre egy évre 4 dollár

P 150
P 220

Megjelenik minden vasárnap reggel

Feladás szerkesztő és kiadótulajdonos: Rónai Frigyes
Köszeg, Várkör 39. Telefon: 23 szám

Hirdetések ára millimétersoronként 8 fillér
Szövegközötti reklámhír sora 30 fillér
Nyilttér sora 40 f. — Hirdetések előre fizetendők

Földbérlőszövetkezeti mozgalom a gyöngyösmeni községekben

A napokban közölték a lapok, hogy a földművelésügyi minisztérium teljes apparátussal dolgozik a földkérdés szélesebb körű megoldásának előkészítésével. A kormány földbirtokpolitikai terveiről Marschall földművelésügyi államtitkár úgy nyilatkozott, hogy a kormány — figyelembe véve az ország tökeszegénységét — a telepítés, a hitbizományi reform, a házhelyakció fokozásával, valamint a kisbérleti és *földbérlőszövetkezeti* rendszer nagyobb arányú kiépítésével akarja az évtizedek óta vajdó magyar földproblémát megoldani. Külön hangsúlyozta nyilatkozatában az államtitkár, hogy a földbérlőszövetkezeti mozgalomtól sokat vár a kormány.

Erre mivelénk általában még nem igen ismerik ezt a fontos mozgalmat, amely pedig egyik legerősebb biztosító a magyarországi égető földkérdés nyugodt mederben való levezetésének. Az ország egyéb részeiben — az Alföldön, Dél-Magyarországon, Debrecen környékén — azonban már a mozgalom eredményei: *céltételes földbérlőszövetkezetek* beszélnek arról, hogy mit várhat a magyar gazdálkodó társadalom a földbérlőszövetkezeti eszmétől. A mozgalom egyébként már közel 38 éves multra tekinthet vissza. A kilencszázas évek elején Károlyi Sándor gróf indította el. Erőteljes fejlődésnek azonban csak akkor indult, mikor az Országos Központi Hitelintézet állt hatalmas anyagi és erkölcsi garanciájával a mozgalom mögé. Jelenleg 55 földbérlőszövetkezet működik az országban 28.937 kat. holdon.

A földbérlőszövetkezeti gondolat széles körben való terjesztésével eddig főként az OKH törődött. Eredményesen kapcsolódott bele ebbe a munkába azonban az *Országos Széchenyi Szövetség* is. A Szövetség falukutató szakosztály a magyar falvak problémáival foglalkozva ugyanis hamarosan arra a megállapításra jutott, hogy a leggyorsabb megoldásra váró kérdések közé: a földínség enyhítése tartozik. Mivel a mostani helyzetben a legegyszerűbb és legcélszerűsőbb mód: a földbérlőszövetkezetek alakítása, épen ezért a Széchenyi Szövetség agilis fiataljai is önzetlen propagálói lettek a földbérlőszövetkezeti gondolatnak.

Vas megyébe, illetve az irottközi járás érdekelt községeibe (Nemescső, Gyöngyösfalu, Nagycsömöte, Köszegpaty, Tömörd, Pusztacsó) szintén a Széchenyi Szövetségen keresztül jutott el a földbérlőszövetkezeti gondolat. A mag el van hintve, de aránylag még messze van az idő,

hogy a Gyöngyös mentén virágzó földbérlőszövetkezetek kezdhesék meg működésüket.

Pedig minden lehetőség megvan erre. A feisorolt községek határában fekvő nagybirtokok egy részét talán hatalmi úton is, a többit pedig a tulajdonosok meggyőzésével meg lehetne szerezni földbérlőszövetkezetek számára. Tudtunkkal erre vonatkozólag a gazdák körében már széleskörű mozgalom is indult.

A mostani helyzet mellett, tekintve, hogy a földbérleti jog körül még meglehetősen sok a homály, itt a Gyöngyös mentén sem lehet gyorsabb ütemet diktálni a földbérlőszövetkezeti mozgalomnak. Bár ezen a téren, a faluproblémákkal foglalkozó szervek, így az Országos Széchenyi Szövetség is, mindent elkövetnek, hogy komoly változás álljon be. Ezzel a céllal hívott össze a Széchenyi Szövetség legutóbb Budapesten egy földbérlőszövetkezeti ankétot, amelyen az ország minden része képviselve volt.

A két napos értekezlet, amelyen a földkérdés több kiváló szakembere szögezte le álláspontját a földbérlőszövetkezetekkel kapcsolatban, nyolc pontból álló határozati javaslatot fogadott el, amely többek között kimondja, hogy bérletkötéseknél (100 holdnál nagyobb) mindig a kisemberek érdekeit kell szem előtt tartani. Az 1000 holdat meghaladó nagybérleteket pedig — ha kisember igénylők jelentkeznek — földbérlő szövetkezetté kell átalakítani. Az elhanyagolt, rosszul művelt földterületek pedig legyenek az állam által kisajátíthatók.

Mind Ezek arra mutatnak, hogy a földbérlőszövetkezeti eszmétől — kiteljesedése esetén — sokat várhat a földínségben szenvedő magyar gazdálkodó társadalom, így a gyöngyösmeni gazdák is, különösen most, hogy a kormány is programjává tette a földbérlőszövetkezeti gondolat megvalósítását. (vas—)

A határsávban csak 10 marka értékű ermet váltanak be a bankok

A Magyar Nemzeti Bank a napokban körlevélben tájékoztatta a megbízott pénzügyészeket a márkabeváltás új rendjéről. A körlevél megjelenése igazán hézagpótló volt, mert végre legalább tiszta helyzetet teremtett az a sok tévedés és zavar helyett, amely eddig a márkabeváltás körül mutatkozott.

A körlevél többek között kimondja, hogy a birodalmi marka és Schilling bankjegyek, valamint Schilling-érmék nem vásárolhatók. Márka-érméket is csak olyan magyar állampolgároktól vásárolhatnak a bankok, akik utlevéllel igazolják, hogy az érméket Németországból hozták be. Utlevéllel rendelkező német állampolgártól havonta legfeljebb 10 marka értékű ermet lehet vásárolni. Kivétel csak az illetékes német hatóság

(Devisenstelle) írásbeli engedélye alapján történhetik. Más külföldi állampolgároktól egyáltalán nem vásárolhatók meg a márkérmék.

Köszegi szempontból is fontos a körlevélnek a határszéli forgalomra vonatkozó része, amely a márkabeváltásról a következőképpen intézkedik:

A határszéli forgalomban a magyar és német határsáv területén lakó személyektől fejenként legfeljebb 10 M értékű érme vásárolható abban az esetben, ha az eladó a magyar — német határszéli forgalomban rendszeresített és a magyar határközégek által kiállított „tanusítvány” átadásával igazolja, hogy az eladásra ajánlott marka érméket a határ átlépése alkalmával behozta.

A magyar határsáv területén lakó, iparigazolvánnyal bíró személyektől a megbízott és bizományos pénzügyészek oly összegű marka érmét vásárolhatnak, mint amilyen összegről szóló ilyen tanusítványt ezek az eladással egyidejűleg átadnak.

Az érmék megvásárlásakor a fentiek szerint bevont tanusítványokat a vásárolt készlettel együtt a Magyar Nemzeti Banknak be kell szolgáltatni.

A megbízott és bizományos pénzügyészeket tehát hívják fel igen nyomatékosan a magyar határsáv területén lakó és iparigazolvánnyal bíró összes ügyfeleik figyelmét arra, hogy abban az esetben, ha M érmék ellenében árut adnak el, úgy ezt csak a vásárló birtokában lévő ilyen tanusítvány bevonása mellett tegyék, mivel ellenkező esetben az intézetek nem lesznek abban a helyzetben, hogy tőlük a birtokukba jutott M érméket átvehessék.

M érméket a megbízott és bizományos pénzügyészek a hivatalos devizapénzfolyamon, a magyar — német devizakompensációban érvényben lévő vételi (alacsonyabb) felár hozzászámításával veszik meg.

(M érmék alatt 5, 2 és 1 márkás értendő.)

Chernel főbíró gyászja

Súlyos csapás érte Chernel Ernő főbíró: édesapja, chernelházi Chernel Antal volt felsőházi tag, Vasvármegye törvényhatóságának örökös tagja, tömördi földbirtokos, túl 80. életévén tömördi kuriáján váratlanul elhunyt. Chernel főbíró kivül Chernel Gusztáv nyug. alezredes, valamint Chernel Margit és Sarolta gyászolják édesapjukat az elhunytban.

A megboldogult 1857-ben született Tömördön. Középkorait Pápán végezte, majd a győri jogakadémián jogot tanult. Jogászkodásának éveit után hazatért szülőfalujába gazdálkodni. A közéletbe egészen fiatalon került bele és annak pátriárka korában is tevékeny résztvevője volt. Ötven esztendőn keresztül volt tagja a vármegye törvényhatósági bizott-

ságának. Rendkívüli aktivitással működött a közigazgatási bizottságban és értékes munkásságot fejtett ki a vármegyei törvényhatóság egyéb fontos bizottságaiban is. Évtizedekig mint a vármegyei lótenyésztési választmány elnöke fejtett ki igen széleskörű tevékenységet és szakmai tudását, alapos felkészültségét és széles látókörét mindenütt a legnagyobb elismeréssel illették. Megbecsült tagja volt a járási mezőgazdasági bizottságoknak is Erdemeinek elismeréséül 1929-ben Vasvármegye törvényhatósága örökös tagjává választotta meg. A vármegye bizalma előbb a felsőházi póttagssággal ruházta fel, majd 1935-ben, amikor Szentmártoni Radó Lajost országgyűlési képviselővé választották, Vas vármegye közvéleménye őt bizta meg a vármegye ügyeinek a felsőházban való képviselésével.

Később több bizottsági tagságáról lemondott, sőt megvált a közigazgatási bizottságtól is, amelynek tagjai azonban, mint a bizottság örökös tagját haláláig őszinte tisztelettel vették körül.

Az utóbbi időben gyengélkedett és visszavonultan élt tömördi kuriájában, ahol vasárnap hirtelen elhunyt. Vele a vármegyei közélet egyik érdekes és értékes egyénisége távozott el az élők sorából.

A temetés

Az elhunytat hétfőn délután kísérték óriási részvét mellett Tömördön utolsó útjára.

A tömördi kuriában felállított ravatalt teljesen ellepték a virágok és koszorúk, jelölül annak a megbecsülésnek, amelynek Chernel Antal életében nemcsak Tömördön és környékén, de az egész vármegyében örvendett.

A temetésen a vármegye képviselőiben megjelentek: Horváth Kálmán dr. alispán, Vidos Árpád főjegyző, Rupprecht Imre és Hetthessy Jenő főszolgabírák, Tuboly Lajos dr. Zsolnay Károly dr., Szücs Zoltán dr. és Mátéfy Jenő dr. A küldöttség a vármegye közönsége nevében koszorut helyezett a koporsóra.

A gyászszertartáson megjelent óriási közönség körében ott voltak többek között Bánó Kálmán altábornagy, Reissig Géza nyug. ezredes, szentmártoni Radó Lajos országgyűlési képviselő, Bezerédj Imre földbirtokos, Flandorfer Ignác országgyűlési képviselő, Flandorfer Pál és Boldizsár, Rupprecht Tasziló, Losonczy Elemér, Lenk Ernő, vitéz Nagy Miklós dr. polgármester, ifj. Czeke Gusztáv gyáros, Szerdahelyi Elek dr. nagygyengési orvos, az őrségi református egyházközség gondnoka: Kovács Gyula, Földessy Ödön, Tornyos György dr., Schelver György, Bezerédj Dénes, Wunderler Ferenc tömördi és Tamás Imre községpaty plébánosok és igen sokan mások.

A ravatalnál Bódás János szombathelyi református lelkész mondott

